Maastoliikenteen nykytila ja kehittäminen

Hannaleena Mäki-Petäys

REILA 10.12.2015

© 2013 Eräluvat

Metsähallituksen maastoliikenneväylien nykytilaselvitys

- Puolen vuoden valtakunnallinen projekti: marraskuu 2014-toukokuu 2015. Selvityksen laatijana Essi-Maaria Puska.

Tavoitteena

- Koostaa yhteen **Metsähallituksen sisäinen tieto** MH:n hallinnoimilla alueilla sijaitsevista moottorikelkkaurista ja kesäaikaisista maastoliikenneväylistä (ei koske moottorikelkkareittejä tai urien ulkopuolista maastoliikennettä).

- Kuvata MH:n uriin kohdistuvat maastoliikennejärjestelyt valtakunnallisesti (paljon kirjavia alueellisia käytäntöjä)

- Hahmottaa valtakunnallinen kokonaiskuva MH:n hallinnoimilla alueilla sijaitsevista maastoliikenneväylistä kartoittamalla tilanne muun muassa
  - urien ylläpidosta,
  - kunnosta,
  - tasoluokituksesta
  - tarpeellisuudesta
  - ylläpitokuluista yms.

METSÄHALLITUS

Selvityksen tausta

- Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla moottorikelkkaurat rakennettu pääosin työllistämisvaroin 80-90-luvun taitteessa. Toimijoina MH, kunnat, ympäristökeskukset
- Taustalla tarve ohjata moottorikelkkailu valtion mailla urille ja rajoittaa ns. villiä ajoa.
- Nykyisin vanhat rakenteet ovat rapistuneet. Ovat tulleet tiensä päähän.
- Huonokuntoisten rakenteiden ja urien vesakoitumisen tähden urilla ajamisen turvallisuus heikentynyt ja luvaton urien ulkopuolinen ajo lisääntynyt

© 2013 Eräluvat

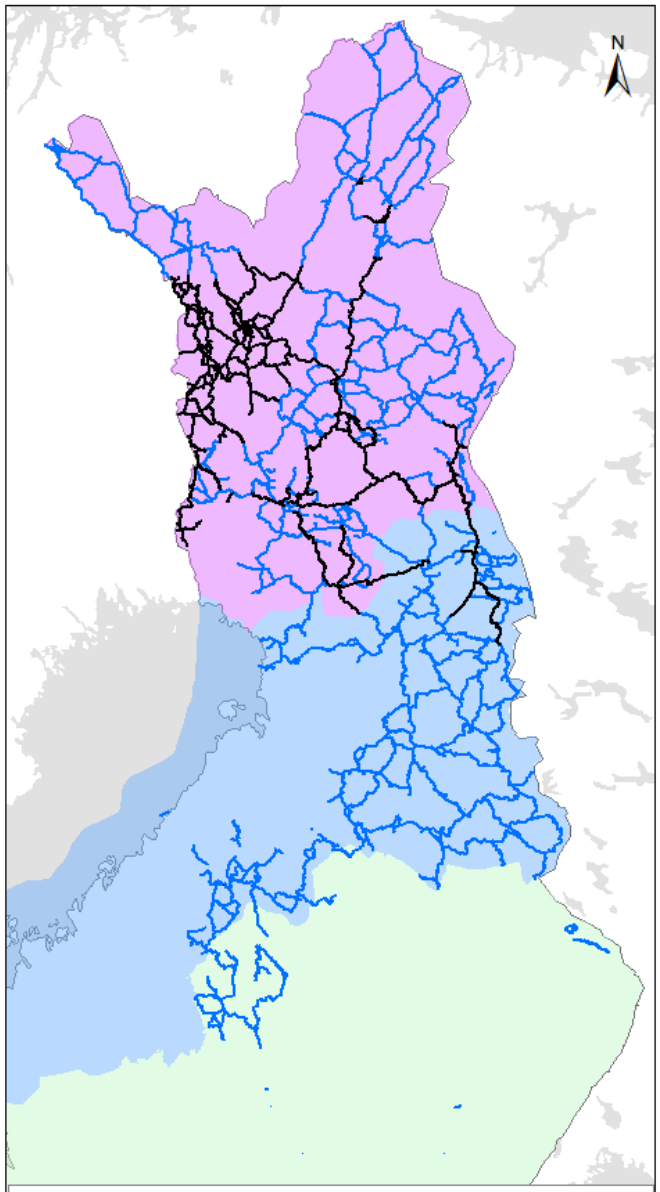

Urien alueellinen jakautuminen

Suomessa	**km**	**%**
Metsätalouden kiinteistöillä	4200	**72**
Luontopalvelujen kiinteistöillä	1600	28
Metsähallituksen hallinnoimilla alueilla yht.	**5 800**	100

Jakautuminen alueittain	**km**	**%**
Lapin luontopalvelualueella	3300	**57**
Pohjanmaan luontopalvelualueella	2300	40
Etelä-Suomen luontopalvelujen alueella	200	3

Metsähallituksen ylläpitämien urien nykytila

Pääosalla urista rakenteet heikossa kunnossa

Reittimerkinnät	
Joko liian vähän tai laadultaan korjaamista vailla	70 %
Opasteet	
Joko liian vähän tai laadultaan korjaamista vailla	81 %
Sillat	
Joko liian vähän tai laadultaan korjaamista vailla	54 %
Taukopaikat	
Sopivasti ja laadultaan kunnossa	59 %
Poro- ja peura-aitojen läpimenot	
Sopivasti ja laadultaan kunnossa	46 %

© 2013 Eräluvat

Metsähallituksen ylläpitämien urien nykytila

Urat tukevat laajempaa moottorikelkkareitistöä, matkailu- ja muuta elinkeinoa (esim. poro- ja kalatalous)

Nykyinen käyttötarve	
Tukee laajempaa moottorikelkkareitistöä	73 %
Tukee matkailuelinkeinoa	67 %
Tukee muuta elinkeinoa	47 %

Urilla on monikäyttöä

Urien monikäyttö	
Koiravaljakot	39 %
Hiihtäen/jalkaisin	48 %
Maastopyöräily	40 %

© 2013 Eräluvat

Yhteenveto nykytilaselvityksen tuloksista

- Metsähallituksen ylläpitämien urien kunto on yleistäen heikko
  - Nostaa turvallisuusriskejä
- Ylläpitoa ei voi suorittaa toivotulla tasolla, sillä ylläpitoon ei ole nykyisin osoitettua rahoitusta. Käytetyt työ- ja materiaalipanokset suhteessa ylläpidettävien urien määrään eivät kohtaa.
- Urien kunnon lisäksi resurssipula näkyy uriin kohdistuvassa tiedonhallinnassa (henkilöresurssit paikkatiedon päivityksessä)
- Nykytila kestämätön. Tulevaisuuden kaikki uriin kohdistuvat kehittämisvaihtoehdot vaativat työpanosta:
  - Urien kunnostus
  - Urien siirto toisen tahon ylläpitovastuulle
  - Urien sulkeminen ja purkaminen
  - Tai aivan uuden vaihtoehtoisen tavan keksiminen maastoliikenteen järjestämiselle valtion mailla

Resurssipula

- Metsähallitukselle ei ole osoitettu varoja urien ylläpitoon valtion budjetista.
- Uria on ylläpidetty työllisyys- ym. erillisrahoituksilla, joita Metsähallituksella ei ole käytettävissä.
- Uralupatulot on lain mukaan osoitettu ja riittävät vain maksunkatokuluihin eli uralupien toimittamiseen tarkoitettuihin kuluihin tulojen vähäisyyden vuoksi.
- Moottorikelkkailu on Metsähallituslain mukaan maksutonta paikkakuntalaisille, ja tästä pääkäyttäjäryhmästä ei kerry lupatuloja maastoliikenteen järjestämiseen.

METSÄHALLITUS

Tarve kehittämiselle on nyt

- Urat ovat tulleet tiensä päähän, ajamisen turvallisuus heikentynyt
  - MH hallituksen kannanotto: turvallisuusriskit tulee minimoida
- Toiminta ei ole kustannustehokasta, ja siihen ei ole osoitettu rahoitusta
  - resurssipula näkyy myös tiedonhallinnassa
- Sekavat maastoliikennejärjestely heikentävät ohjaamista
- **Maastoliikennejärjestelyt ovat olleet pitkään lähes muuttumattomia**
- **Toimintaympäristö on muuttunut :**
  - Kansalaisten ja luontomatkailun monipuolistuneet tarpeet
  - Järjestelmien kehittyminen

-> Maastoliikenteen järjestäminen vaatii uusia ratkaisuja

© 2013 Eräluvat

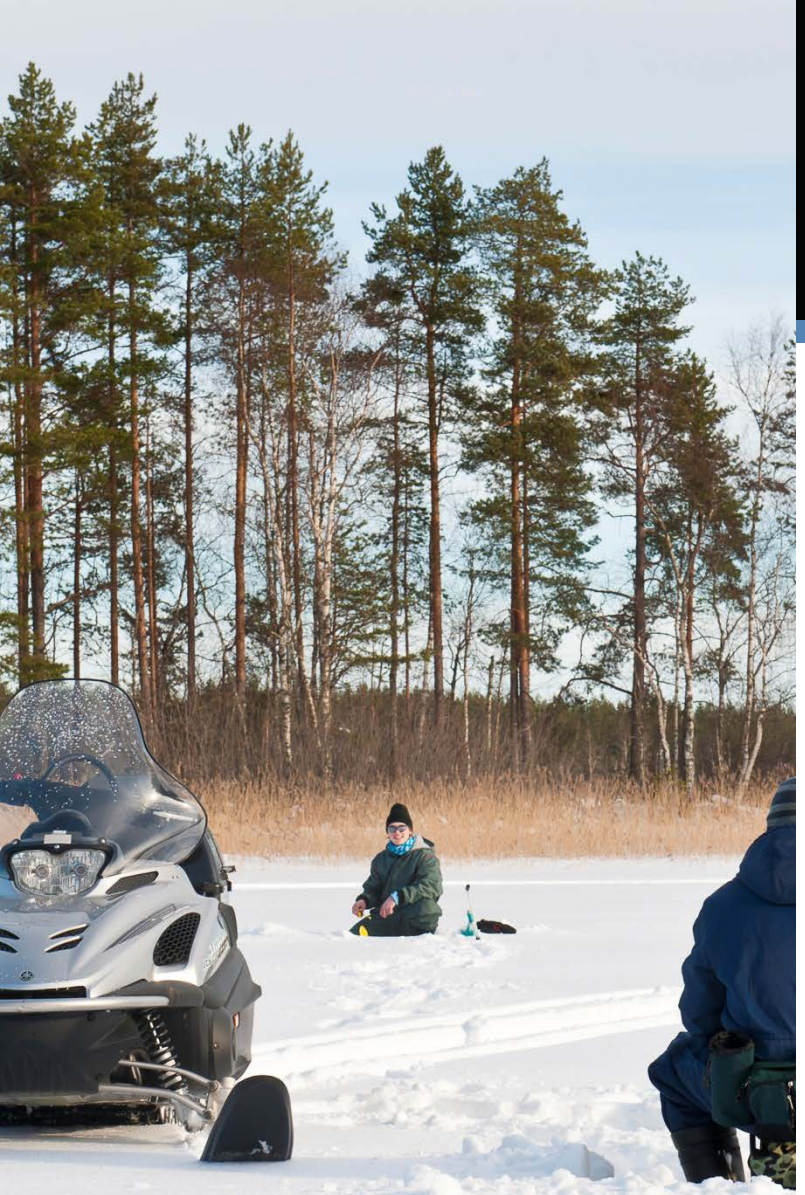

Kehittämisen kulmakivet

1. Moottorikelkkailun ohjaaminen (ympäristö, elinkeino, muu virkistyskäyttö)

2. Selkeyttäminen (asiakas, viranomaiset)

3. Kestävän luontomatkailun tukeminen (yrittäjät)

4. Rahoitus ja kustannustehokkuus (Metsähallitus)

© 2015 Eräluvat

Eteneminen:

- Siirtyminen uusiin maastoliikennejärjestelyihin
  - koordinoidusti hankkeen kautta
  - 2-3 vuoden siirtymäaika
- Hanke käynnistetään suunnittelulla tammikuussa 2016
- Lainsäädännön kehitykseen osallistuminen ja aktiivinen vaikuttaminen: maastoliikennelaki, tieliikennelaki, Metsähallituslaki

METSÄHALLITUS

Kiitos!

© 2013 Eräluvat